

Paprika-szüret

A 8000 holdas szegedi táj-körzetben megkezdődött a fűszerpaprika szedése. Több tsz-ben már az új termésből egy keveset szállított a szegedi feldolgozó vállalatnak. A friss árut az idény kezdetén mindig örömmel fogadják, mert azt megőrölve belekeverik az ópaprikába, amelynek ízét, zamatát ily módon javítják. A szakemberek jó közepes termésre számítanak.

Minden évben gondot okoz a termés tárolása, utóérlelése. Az ősi kistermelői módszer: a piros csövek felfűzése munkaerő hiányában mindinkább kiszorul. Az elterjedt lúdlámban való tárolás viszont nem helyettesíti tökéletesen a hagyományos módszert, ezért a legtöbb helyen a tavaly kipróbált és jól bevált „hálós tárolásra” térnek át. Hengeralakú hálókba ömlesztik a termést, és az idén már sok száz vaggon paprika így kerül majd a szárítóágásokra.

Hatvan előadás

Elektronmikroszkópos konferencia

A VII. Magyar Elektronmikroszkópos Konferenciát Szegeden rendezi meg a Méretechikai és Automatizálási Tudományos Egyesület. A háromnapos konferenciát tegnap nyitották meg ünnepélyesen a szemészeti klinika előadótermében. Több mint száz hazai és külföldi — NDK-beli, belga, román és osztrák — elméleti és üzemi-gyakorlati szakember vesz részt az előadásokon. A tanácskozás két szekcióban folytatja munkáját: az előadások egy része az elektronmikroszkópok orvosi-biológiai, másik pedig a fizikai-műszaki alkalmazásával kapcsolatos. Összesen hatvan előadás hangzik el a két nagy témakörrel kapcsolatban. Az orvosi-biológiai előadások zöme a sejtszerkezettel és a sejt funkcionális patológiás vonatkozásaival foglalkozik. A másik nagy tématerület széles körűen öleli fel a szilárd testek fi-

zikai strukturális vonatkozásait.

A konferencia szegedi megrendezését részben az a körülmény indokolta, hogy a Szegedi Orvostudományi Egyetem nemrégiben közép-európaillag is számot tevő nagyságú elektronmikroszkópot kapott a tudományos kutatásokhoz. Felbontóképeségére jellemző, hogy közvetlenül félmilliószoros nagyítás érhető el vele. Felvétel készítése esetén pedig annak nagyítása végeredményben a vizsgált anyag másfél milliószoros nagyítását teszi lehetővé. Az elektronmikroszkóppal például biológiai kutatásnál már nagy molekulák is vizsgálhatók, fizikai kutatás esetén pedig a fémek rácsszerkezetét is tanulmányozhatják. Az elektronmikroszkópot, illetve a hozzá tartozó berendezéseket működés közben is megtekintik majd a konferencia résztvevői.

D. B.

Kenyeres pajtás

Palócz Gyula betöltötte a hatvanadik életévét. Hivatásos státusza: nyugalmazott kenyérkihordó. De nincs nyugodalma munka nélkül, ma is besegít a sütőipari vállalatnak, havi ötszáz forint keresetig hordja a süteményt a szegedi boltokba. Mi ebben a különös? Olyan ember, mint a többi hatvanéves. Pontosan olyan, de mégis eltér az átlagtól. Többek között azért is, mert a hat évtizedből közel ötöt fizikai munkával töltött el, s annak felét egyhelyben, a szegedi sütőiparnál. Ebben a munkakörben ez igen ritka.

IGY KEZDTE

Látásból alighanem sokan ismerik Gyula bácsit. Alacsony termetű férfi, de nagyon jó kedélyű, sem kisebb-ségi érzése, sem azzal ellentétes „rossz májúsága” sohasem volt. A fizikai munkát 11 éves korában kezdte el a Mlkó-féle fűrésztelepen, ahol fűrészpontot hordott a dobkályhákba, majd később tíz esztendőig lehúzott a Lip-pai-féle fatelepen. „A darabólól dolgoztam”. Amikor felnőtt embernek érezte magát, az újszegedi szövőgyárban helyezkedett el. Kicsi a bors, de erős, szokták mondani — nem alaptalanul. „Szenbehordó munkás voltam az újszegedi gyárban.” Bombázták a kendergyárat a háború idején, nem ment többet oda. A mezőgazdasági kísérleti intézetben talált megélhetést. „Fejőlegény voltam.” Furcsa beosztás. Csodálkoztam amikor említette. Egy városi munkás-ember, aki tejet csak az üzletben látott, hogyan lehet fejőlegény? „Nem művészet az, kérem.” Az intézetnek akkoriban tizenkét tehene volt. A háború befejeződött, tehát nem maradt egy sem. Palócz Gyula munka után nézett.

A munkaközvetítőtől irá-

nyították a községi kenyérgyárhoz. Kis ember nagy puttonnyal — mosolygottak a pékek, amikor megrakták és hátára felsegítették a süteménnyel teli puttonyt. Az első fordulóban a süteményt, a másodikban már kenyeret vitt az üzletekbe.

A kenyérkihordásban is fejlődött a világ. Az elmúlt időszakban négy fejlődési perióduson ment át a kihordók „technikája és technológiája”. Gyula bácsi sorolja: — Kezdetben ugyebár puttony biciklivel, aztán jött a puttony triciklivel, tehát nem az ember hátán volt már a teher, majd következett a lovas kocsi, amely kétféleképp is előny volt, nem kellett tekerni a triciklit, nem kellett vállra venni a puttonyt, s végül a mai kihordás: speciális zárt gépkocsik, polcain alumíniumból készült rekeszek.

NEM KÖNNYŰ

Mind-egyik kihordási formára tud-mondani valamilyen értékes élményt. Mit csinált, ha defektet kapott a kerékpárja? Kifli nélkül maradtak a boltok? Csodálkozva néz rám, hogyan kérdezhetek ilyet, hogy Palócz Gyula kihordási körzetében ne kapta volna meg időben a süteményt és a kenyeret? — Ha defektet kapott a biciklim, futólépésben, gyakorlatosan hordtam a süteményt. Amikor a triciklim gumija lyukadt ki, behajlítottam a vulkanizálóhoz és abroncsot tekertem. Csak úgy kopogott a vas, de olyan esetet, hogy az én körzetem üzletei áru nélkül maradtak volna, nem ismertem.

Azt mondja határozottan, hogy triciklivel több süteményt kihordott, mint most a modern gépkocsival. „Harminkétezer darab kifli és zsemle került a boltokba minden délelőtt.” Negyvennél több helyre szállítja a péksüteményt, de tanítás idején négy iskolába is szállít. „Ismerem a fél várost, olyanok is köszönnek az utcán, akiknek nem tudom a nevét.”

KOMOLYAN VESZI

Szerény ember, önmagáról alig beszél. Felettese mondja el, hogy fél öt és öt között kellene reggel beérni az egyes számú kenyérgyárba, de Gyula bácsi négy órakor már ott van, rendezi a kocsiját, várja a kiadókat. Családjáról sem beszél. Pedig példaképe lehetne emberségből bárminek. Felesége hosszú éveken át betegeskedett, s Gyula bácsinak kellett ápolni, vezetni a háztartást és nevelni két leányát. „Nyolc éven át betegeskedett szegény. Halála előtt két esztendőig béna volt.”

A lányai most hol vannak, mivel foglalkoznak? „Mind a kettő férjhez ment. Egyik vőm itt dolgozik a sütőiparnál, gépkocsivezető. Velem laknak együtt. A másik lányom a seprűgyárban dolgozik.” Megkérdeztem Palócz Gyulától, hogy miért nem tanult szakmát, miért maradt meg segédmunkásnak egész életén át. S több

mint negyedszázadot töltött el a pékségek és az üzletek között. Óhatatlanul elleste a pékek tudományát. Egyszerűen válaszol: „Mégsoztam a kihordást. Nekem ez volt a munkabeosztásom, reszortom.” Kiderül közben, ezt a felettese árulja el, hogy Gyula bácsi azért el tudná látni a munkát a pékségben is, volt néha alkalma helyettesítésre.

De végül is azt hiszem igaz van Palócz Gyulának, neki az volt a beosztása, s ő azt komolyan is vette minden áldott nap. Ezer és ezer ember, család névtelen segítőtje, kiszolgálója. S mivel életében egyetlenegyszer sem késelt el, a szegedi gyerekek és felnőttek — legálabbis Gyula bácsi körzetében — megkaphatták friss süteményüket, kenyerüket a megszokott időben. Így senki sem kereste, mert „nem hiányzott”, de úgy gondolom, sokan emlegettük volna Palócz Gyulát, ha véletlenül ő maga betegszik meg, vagy egyszerűen csak elalszik reggel és nem jelentkezik időben. Ennyi az értéke az embernek? Ennyi is, de ez nagyon nagy érték!

Aki vállalja és tisztességesen elvégzi egy emberöltőn keresztül, az előtt kalapot kell emelni. Kérdem a nyugalmazott kenyérkihordótól, hogy mikor tud megnezni egy filmet, egy színházi előadást, vagy televíziós közvetítést. Fanyar mosollyal és halkán mondja, hogy olyanra az ő beosztásában levő ember csak nagyritkán gondolhat. S honorálják ezt a lemondást? Csoda tudja. Igen is, meg nem is. A fizetése 2400—2700 között mozgott, most 1636 forint nyugdíjat kap, amelyhez havi ötszáz forintot kereshet. Firtatja, hogy miért nem engedélyeznek többet, hiszen a vállalat alig kap kihordót. A fiatal emberek nem szívesen mondanak le az esti szórakozásról, s nehezen akarnak hajnali fél négykor felkelni. Elsőként kapott sztahanovista oklevelet, később elnyerte a Kiváló dolgozó oklevelet és kétszer a jelvényt is. Ezt elégedetten nyugtazza ma is. „A jutalmazásoknál sem hagyták ki a nevem.”

VÁRJÁK A BOLTOSOK

Mivel tölti a szabadidejét? Szereti-e az italt? „Sétálgatok az unokámmal. Néha összejövünk a barátokkal. Nem vetek meg egy-két korsó sör, vagy nagyfröccsöt. A részeg embereket magam is utálom.” A bolti eladókát név szerint ismeri, a boltokat csak a számozásuk alapján különbözteti meg. Most merre hordja a süteményt? „A tizenötös, a hatvanhatos, a huszonkilences, a százhuszonegyes, a nyolcas, a huszonhatos és a kilencvennyolcas következik. Ez az utolsó fuvar.”

Nem tartom fel tovább, nehogy késsen az üzletekből, ha már negyedszázadon át egyszer sem tette. Várják a boltosok, s várják a vásárlók a mi „öreg” kenyeres-pajtásunkat.

Gazdag István

Intézkedések a cipők minőségének javítására

Pesti Ernő könnyűipari miniszterhelyettes tájékoztatta csütörtökön a Bőripari Dolgozók Szakszervezetének Központi Vezetőségét a bőr- és cipőipar 1971. első felévi termeléséről, a rekonstrukcióhoz szükséges feltételek biztosításáról. Elmondotta, hogy a két iparág termelésének növekedési üteme meghaladta a népgazdaság, illetve a könnyűipar átlagát. A cipőipar 9,5 százalékkal termelt többet, mint az előző év azonos időszakában. A bőr- és bőrkonfekció ipar 2 százalékkal növelte belkereskedelmi szállításait, s különösen jól alakult exportja: 41 százalékkal haladta túl a tavalyi első felévit. Ezen belül a szocialista országokba irányuló szállításokat 100, a tőkeexportot 28 százalékkal növelte. Ebben a Budapesti Bőripari Vállalat járt az élen, amely negyvenszeresére emelte tőkeexportját, és a Pécsi Bőrgyár, amely 50 százalékkal tetézte a múlt évit.

Cipőből a múlt év első felében 7 millió 940 ezer párat, az idei év első hat napjában pedig 7 millió 950 ezer párat kapott a belkereskedelem, amihez még hozzá kell számítani az árucseréből kiszállított további 350 ezer párat is. Ez együttevén több, mint a belkeres-

kedelem egész évre szóló igényének 50 százaléka. Csökkent viszont — a múlt évihez képest — a cipők exportja. Elmondotta a miniszterhelyettes azt is, hogy tekintettel a nagy készletre, a belkereskedelem több vállalatnál csökkentette megrendeléseinek mértékét, főként ha erre a jogos minőségi kifogások is okot adtak. A rendelkezésre álló szabad kapacitást most exportcélokra kívánják felhasználni a vállalatok. 1970-ben egyébként 1 millió 800 ezer pár cipőt szállítottak ki tőkés országokba, s 1971-re 2 millió 760 ezer pár cipő nyu-

gati exportját vették tervigényként. Az első fél évben még csak 645 ezer pár cipő „utazott” külföldre. Mindez sürgeti az exportkötelezettségek teljesítését, különösen a Duna, a Szombathelyi és a Minőségi Cipőgyárnak kell „igyekeznie”.

Pesti Ernő a minőség javításának fontosságát hangsúlyozva elmondotta, hogy a Könnyűipari Minisztérium nemcsak a cipő-, de a bőripari vállalatokat is felszólította: dolgozzanak ki megfelelő intézkedési terveket a jobb minőség biztosítása érdekében.

Egy hónap múlva békekölcsön-sorsolás

Az Országos Takarékpénztár egy hónap múlva, szeptember 27-én és 28-án, Budapesten tartja az I. az V., és a VI. Békekölcsön 1971. második felévi sorsolását.

A kétnapos húzáson a há-

rom békekölcsönből összesen több mint egy és negyed millió kötvényre 177,4 millió forintot sorsolnak ki nyermény és törlesztés formájában. A kötvények beváltása október 5-én kezdődik.

gésrendszerbe ágyazzuk negyedik öt-éves tervünk központi fejlesztési programjait, akkor a cél világosan kirajzolódik. A terv voltaképpen ezekre a központi programokra alapozta a népgazdaság strukturális átalakításának egész tartópillér-rendszerét, más szóval: erőink koncentrállásának centruma, a távlati fejlesztési célokra összpontosított erővonalak kiindulópontja itt határozható meg.

Elegendő bizonyítékként egyetlen pillantást vetnünk néhány fejlesztési programunkra. Ime csak címszavakban: a textilipar rekonstrukciója teremti alapot ahhoz, hogy idővel módosíthassuk árrendszerünknek azt az alapvető gyengéjét, hogy a ruházati termékek fogyasztói árai nemcsak a nemzetközi arányok, de jóval a hazai ráfordítási színvonal felett helyezkednek el. A közúti járműprogram — egyebek között — Európa első autóbusz termelőjévé és exportőrévé teszi hazánkat, ami jó példa arra, mit jelent a valóságban néhány előnyösen értékesíthető termékre összpontosítani erőinket. Az építőanyag-ipar fejlesztése lehetővé teszi a teljes építőipar modern, iparszerű megújítására; a számítógép-program nemcsak azért fontos, mert új és elvonalebeli ipar-ágat honosít meg hazánkban, hanem azért is, mert az elektronikus számítógépek széleskörű alkalmazása korszerűsíti, hatékonyabbá teszi egész

gazdálkodásunkat és termelésirányításunkat. Az állattenyésztés fellendítése, ezen belül az iparszerű sertés-telep-hálózat kiépítése egyértelmű azzal, hogy egységnyi földterületről, a takarmánytermelésre alapozva, a korábbinál sokkal több értéket „húzzunk ki”, ami nemcsak a hazai ellátás, hanem a külkereskedelmi mérleg szempontjából sem mellékes.

Nem soroljuk tovább a programokat; ez is elegendő annak érzékeltetéséhez, hogy a negyedik öt éves központi fejlesztési programjai valóban hordozói a népgazdaság korszerűsítési irányzatainak. Amiből egyszerűen az is következik, hogy a programok megvalósítási módzatai, akadályaiknak leépítési feladatai sem mérhetők a gazdálkodás általános és megszokott mércéivel.

Gyakorlatibbra fordítva a szót: nem újdonság arra utalnunk, hogy a közismerten feszült beruházási körülmények közepette enyhén szólva nincs kellő biztosíték arra, hogy a negyedik öt éves terv egy-egy előirányzott fejlesztési célja vagy objektuma időben és a tervezett költségekkel megvalósul, ám rendkívül fontos, hogy ez az általános negatívum lehetőleg mind kevésbé érvényesüljön a központi programok esetében, ha valahol, akkor itt túlzás nélkül létszükséglet, hogy minden erő — finanszírozási eszközöket csakúgy, mint kapacitást

— összpontosítsunk az előirányzatok hiánytalan megvalósítására. A Központi Fejlesztési Bank — csak helyeselhető módon — az ideit szűkült hitelezési lehetőségek közepette olyan módon alakította át finanszírozási módszereit, hogy elsősorban a központi programokhoz, illetve a kapcsolódó vállalati fejlesztésekhez folyósít beruházási hiteleket. Meglehet, hogy jó néhány visszautasított — más jellegű — vállalati hitelkérelem vitákat, ellenvéleményeket ébreszt, de ezt határozottan vállalni kell. Eppen a központi fejlesztési programok esetében lenne szükség arra, hogy példát teremtsünk a gyors, hatékony, eredményes beruházáspolitikára, hogy tehát a gyakorlatban próbáljuk ki és érvényesítsük a koncentrállás nagy népgazdasági előnyeit.

A központi fejlesztési programok egyszersmind azt is feltételezik, hogy a megvalósításukban közreműködő minden vállalat, sőt minden dolgozó érezze, milyen jelentőségű munka részese. Ha valahol, itt valóban a szó pontos jelentésében érvényes, hogy a jövő, az ország holnapja érlelődik a fejlesztési programok megvalósulásával. Ehhez mért felelősség várható el mindenkitől, aki valóra váltásának részese.

Tabori András